

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Varianta 6

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „A két állam [Moldva (*Moldova*) és Havasalföld (*Țara Românească*)] lakói tudták [...], hogy egy és ugyanazt a népet alkották, közös eredettel, nyelvvel, vallással, hagyományokkal és kultúrával, csak politikai határokkal voltak elválasztva, amelyeket nem ők állapítottak meg, és [...] az erdélyi (*Transilvania*) románok is ugyanazon nép részei voltak, csak ezek [...] nem vehettek részt saját országuk vezetésében. Éppen ezért a románok vezetői úgy döntöttek, hogy az első lépést a Kárpátok (*Carpații*) ívein kívüli két ország egyesítésével kell megtenni [...]. Belpolitikai téren nem kellett nagy erőfeszítést tenni, mivel az egyesülési vágy egyértelmű volt és ezt világosan kifejezték a nemzeti párton keresztül [...]. Nehezebb volt meggyőzni a nagyhatalmakat az egyesülés szükségességéről. Ezt a feladatot elsősorban a volt 1848-as forradalmárok vállalták magukra, akiket az újra hatalomra kerülő régi rendszerek, főleg a bukaresti (*București*), nyugatra száműztek. Ők valóságos román lobby-kat (támogatói csoportok) alkottak [...] Angliában, Poroszországban, de főleg Franciaországban, Párizsban. Nicolae Bălcescu, C. A. Rosetti, Dumitru Brătianu és mások tagjai voltak az európai demokratikus bizottságoknak [...] és az összes európai nemzetek jobb sorsára gondoltak.”
(I.A. Pop, *Istoria ilustrată a românilor pentru tineri*)

B. „A moldovai ad-hoc (rendkívüli) gyűlések 1857. október 4-én kezdtek el tevékenységüket, a havasalföldiek október 12-én. A tevékenységet az egyesüléspárti unionisták uralták: Mihail Kogălniceanu és Alexandru Ioan Cuza Iașiban, C. A. Rosetti, a Golescu testvérek és Dumitru Brătianu Bukarestben [...]. Mindkét ad-hoc gyűlés, október 19-én Moldvában és október 21-én Havasalföldön azonnal elfogadták az egyesülésre, az autonómiára, a semlegességre és a nagyhatalmak által kollektíven garantált új rendre vonatkozó határozatokat.

Hasonlóképpen, a képviselők késedelem nélkül egyéb sürgős kérdéseket is akartak tárgyalni. Moldvában élénk vita alakult ki az ország jövőbeli politikai és gazdasági megszervezésével kapcsolatosan [...]. Az agrárkérdés körüli vita jelentős törést hozott a felszínre az unionisták között [...]. Havasalföldön [...], szinte az összes unionista [...] el kívánta kerülni a társadalmi problémákról szóló bármilyen komoly vitát, mivel tudatában voltak [...] a köztük levő véleménykülönbségeknek az agrárkérdés és a politikai élet demokratizálásának tekintetében, és attól tartottak, hogy ebben a szakaszban bármilyen széthúzás megakadályozhatja az egyesülés megvalósítását.”

(K. Hitchins, *Români, 1774-1866*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezetek meg egy nagyhatalmat, amelyet az **A** forrás említ. **2 pont**
2. Pontosítsatok, a **B** forrás alapján, egy információt, ami az 1857-es ad-hoc gyűlések határozataira vonatkozik. **2 pont**
3. Említsetek meg két politikai személyiséget, akikre utalást tesz úgy az **A**, mint a **B** forrás is. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint az unionisták el akarták kerülni a társadalmi és gazdasági problémák megvitatását. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra az **A** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be két olyan történelmi eseményt, amelyek a XIX. század első hat évtizedében zajlottak le és hozzájárultak a román állam kialakulásához, másokat, mint amelyekre a megadott szövegek utalnak. **6 pont**
7. Említsetek meg a román állam által elfogadott 1866-os Alkotmány egyik jellemzőjét. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„A Szerbiában, Horvátországban és a Milánói Hercegségben szerzett katonai tapasztalatok után Hunyadi János (*Iancu de Hunedoara*) 1441-ben Erdély vajdája, majd 1446-ban Magyarország kormányzója (helytartója) lett. [...] 1442-ben a vajda megakadályozta a törökök betörési kísérletét Erdélybe és nagy győzelmet aratott ellenük a Ialomița folyó felső folyásánál. [...] 1443 novembere és 1444 januárja között egy «hosszú hadjáratot» vezetett a törökök ellen a Balkán félszigeten, Drinápolyig (Adrianopol). Hunyadi János résztvesz az 1444. november 10-ei várnai csatában, amelyet a keresztények elvesztettek. [...]

Hunyadi János legfényesebb győzelme az 1456. július 22-én lezajlott nándorfehérvári csata marad, amely győzelem, három évvel Konstantinápoly eleste után, hetven évre feltartóztatta a törökök előrenyomulását Közép-Európába. A vár 1456. július 4 és 21 között volt ostrom alatt. A törökök a Duna (*Dunărea*) felől is megpróbálták elzárni a várat, de a hajóhadukat július 14-én legyőzte Hunyadi János flottája, ami lehetővé tette, hogy a védők erősítést kapjanak. Július 21-22 között a szultán általános támadást indított, amit visszavertek, és a Hunyadi János által vezetett ellentámadás megfutamította a törököket. [...] Az 1456-os diadal hozzájárul a Konstantinápoly eleste utáni Európa moráljának javulásához. [...]

Hunyadi János erőfeszítéseit Vlad Ţepeş havasalföldi uralkodó folytatja. [...] 1461-1462 telén megtámadja a Dunától délre levő török erődöket [...]. 1462-ben megtagadja az adófizetést az Török Birodalomnak. Ennek következtében II. Mohamed szultán erős sereggel nyomul be Havasalföldre. [...] Vlad Ţepeş, aki nem rendelkezett elegendő haderővel [...], a nyílt összecsapás helyett a zaklatásos hadviselést alkalmazta, amelyben járatosnak bizonyult.” (I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg, az adott forrás alapján, Erdély vajdáját. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsétek meg a forrás alapján Havasalföld uralkodóját, és a közte és a törökök közötti konfliktus egy okát. **6 pont**
4. Említsetek meg az adott forrás alapján az 1442-1444-es időszak katonai akcióira vonatkozó két információt. **6 pont**
5. Alkossatok, az adott forrásból kiindulva, egy véleményt a nándorfehérvári ütközetről, és támasszátok alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez meg megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint a XIV. században megszervezték a központi intézményeket a Kárpátokon kívüli román térségben. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjatok egy megközelítőleg két oldalas esszét a XX. századi Romániában alkalmazott politikai gyakorlatokról, figyelembe véve a következőket:

- említsétek meg Románia 1923-as és 1938-as alkotmányainak egy-egy sajátosságát;
- pontosítsátok a Romániára kényszerített totalitárius ideológiát és mutassatok be egy, a román államban alkalmazott totalitárius politikai gyakorlatot a XX. század első felében;
- említsétek meg az 1965-ös román alkotmány két előírását;
- fogalmazzatok meg egy véleményt a XX. század utolsó évtizedében Romániában alkalmazott politikai gyakorlatokról, és támasszátok ezt alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.